

الکوهای تربیت دختران

رهنمودهای مهم تربیتی در قالب تمثیل و حکایت

محمد علی کریمی نیا

انتشارات پیام محمّدی

قم - ص. پ: ۵۶۳ - ۳۷۱۸۵ - تلفن ۷۷۳۲۱۸۷ (۰۲۵۱) - نمابر ۷۷۳۰۶۸۲ (۰۲۵۱)

الگوهای تربیت دختران

مؤلف:	محمّد علی کریمی نیا
ناشر:	نشر پیام مهدی (عج)
نوبت چاپ:	اول، تابستان ۱۳۸۸
تیراژ:	۵۰۰۰ نسخه
چاپ:	مؤسسه پاسدار اسلام
قیمت:	۲۰۰۰ تومان
شابک:	ISBN ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۰۰-۷۱-۸

● تمامی حقوق محفوظ است ●

جهت تهیه کتاب می‌توانید وجه آن را به حساب جاری سیبا ۰۱۰۰۸۹۴۴۸۹۰۰۶ بانک ملی قم، شعبه حجتیه (کد ۲۷۱۱) به نام امیر انصاری واریز نمایید، سپس فیش آن را همراه با آدرس به دفتر انتشارات، واقع در قم - خیابان صفائیه - کوچه بیگلری - کوچه شیرین - کوی آزاد - پلاک ۵۵، ارسال نمایید.

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
---------------	----

خانواده و تربیت کودک

اهمیت پرداختن به نوجوانان.....	۱۵
ثمره تربیت فرزند شایسته.....	۱۵
فرزند صالح، بهترین نعمت پروردگار.....	۱۶
تربیت فرزند، هدف اصلی ازدواج.....	۱۷
اهمیت انتخاب نام نیک برای فرزندان.....	۱۸
پاداش بزرگ زنان در اداره کانون گرم خانواده.....	۱۹

نقش وراثت در تربیت

نقش وراثتی حالات روحی و معنوی والدین در فرزندان.....	۲۱
انتقال ویژگیهای روحی مادر به کودک.....	۲۳
انتقال حالات روحی مادر به کودک از طریق وراثت.....	۲۵

- ۲۶..... اثر غذای حرام در حالات کودک
- ۲۶..... مسؤولیت پدر و مادر، درکانون خانواده
- ۲۸..... لزوم دخالت فامیل در رفع اختلافات خانواده

نقش پدر در تربیت فرزند

- ۲۹..... اهمیت آموزشهای دوران کودکی
- ۳۱..... توجه و حساسیت کودکان به دروغگویی والدین
- ۳۲..... آیا این است وظیفه خطیر پدری؟

نقش مادر در تربیت فرزند

- ۳۴..... نقش خانواده در تربیت کودک
- ۳۵..... توجه کودک به رفتار مادر
- ۳۶..... حق بزرگ مادر بر فرزند
- ۳۷..... پاداش بزرگ مادران در تربیت فرزندان شایسته
- ۳۸..... مادر خداشناس، ترسیم کننده راه بهشت
- ۴۱..... الگو پذیری پاستور از رفتار مادر خویش
- ۴۲..... مادر فداکار و بالایمان و تربیت فرزندان شایسته
- ۴۵..... مادر هرزه و عقده‌های روحی کودکان طلاق
- ۴۷..... بچه‌های دیروز طلاق جوانهای دلگیر امروز
- ۴۸..... زن نیکوکار و کودک حق‌شناس
- ۴۹..... علاقه مادر به کودک
- ۵۰..... نقش مادر دانا در هدایت صحیح فرزند
- ۵۱..... مادر و تکامل کودک

- ۵۵..... مادر و سقوط کودک
- ۵۶..... ضرورت تقویت روحیه استقلال طلبی و اعتماد به نفس کودکان
- ۵۸..... مادر بی عاطفه و دختر نوجوان
- ۶۰..... نفرت کودکان از مادران خودخواه و بی محبت
- ۶۱..... تقلید کودک از رفتار و کردار مادر

تربیت دختران و پسران

- ۶۴..... مسؤولیت والدین نسبت به دختران
- ۶۵..... تفاوت گذاری بین فرزندان دختر و پسر
- ۶۶..... دشواری تربیت دختران نسبت به پسران
- ۶۸..... تقدم دختران بر پسران در تقسیم هدیه والدین
- ۶۸..... افکار خرافی و جاهلی خانواده ها نسبت به نوزاد دختر

توجه به کودکان یتیم

- ۶۹..... پاداش بزرگ سرپرستی و محبت به کودکان یتیم
- ۷۰..... ضرورت توجه به کودکان بی سرپرست
- ۷۳..... اهمیت برخورد عاطفی مربیان با کودکان یتیم

کودک و والدین

- ۷۵..... ضرورت پوشیده بودن روابط جنسی والدین از فرزندان خویش
- ۷۶..... عاقبت سهل انگاری در رعایت معیارهای دینی در خانواده
- ۸۱..... برتری حق مادر بر پدر در تربیت فرزندان
- ۸۱..... درس رعایت نظم در خانواده
- ۸۲..... نمونه آموزشهای غلط دوران کودکی

عدالت بین فرزندان

- اهمیت فوق العاده عدالت در تقسیم محبت بین فرزندان ۸۳
- آثار شوم بی عدالتی در محبت نسبت به کودکان ۸۷
- اصل اساسی محبت به کودکان در سیره پیامبر ۸۸

محبت به کودک

- محبت به کودک در اسلام ۹۰
- رفتار محبت آمیز پیامبر با کودکان ۹۰
- توجه و مهربانی پیامبر به کودکان ۹۱
- اثر معجون سحرآمیز محبت در راهیابی کودکان و نوجوانان ۹۲
- نقش فداکاری و محبت معلم در تربیت کودکان ناسازگار ۹۴
- روش بازسازی شخصیت کودکان ناسازگار و عقده‌ای ۹۷
- محبت، عامل شادابی و امید کودکان در خانه و مدرسه ۱۰۶
- تربیت محبت‌آمیز در محیط مدرسه ۱۱۱
- مردان بزرگ و محرومیت از محبت مادر ۱۱۷
- نتیجه افراط در محبت نسبت به کودکان ۱۱۹
- نیاز شدید نوجوانان به محبت والدین ۱۲۰
- امام خمینی رحمه الله و مسائل دینی کودکان ۱۲۲

احترام به شخصیت کودک

- ریشه‌های لجبازی کودکان تحقیر شخصیت ۱۲۶
- خودداری از تحقیر کودکان در مقابل دیگران ۱۲۷
- برخورد متین امام خمینی رحمه الله با کودکان ۱۳۲

- نتیجه تحقیر شخصیت کودک..... ۱۳۳
- آثار مثبت تقویت روحیه مسئولیت پذیری در کودکان..... ۱۳۷
- ستمگری والدین و عقده های دوران کودکی..... ۱۳۹
- امکان بازسازی شخصیت کودکان عقده ای..... ۱۴۴

نقش معلم در تربیت کودک

- ایجاد انگیزه و امید به آینده در کودکان و نوجوانان..... ۱۵۳
- ریشه های انزوا و گوشه گیری کودکان..... ۱۵۶
- نمونه ای از صداقت کودکان..... ۱۶۱
- راه برطرف ساختن حسادت های کودکان..... ۱۶۴
- ریشه های حسادت کودکان تبعیض در محبت..... ۱۶۸

تأثیرپذیری از عوامل محیطی -

- تقلید کودکان از فیلم های جنایی و عشقی سینمایی..... ۱۶۹
- نقش ماهواره ها در انحراف نوجوانان..... ۱۶۹
- اثر زیانبخش داستان های تحریک آمیز در روح کودکان..... ۱۷۳
- محیط فاسد غرب و انحراف کودکان و نوجوانان..... ۱۷۴
- نیاز کودک و نوجوان به دوستان خوب..... ۱۷۶
- اثر تشویق در یادگیری کودکان..... ۱۷۸
- نقش تشویق در موفقیت های کودک و نوجوان..... ۱۷۸

پرهیز از خشونت نسبت به کودک

- کودک و مربی سختگیر..... ۱۸۱
- نتیجه سختگیری پدر و مادر و بد رفتاری با کودکان..... ۱۸۳

نتیجه خشونت و تنبیه کودک..... ۱۸۵

کودکی مردان بزرگ تاریخ

کودکی پیامبر..... ۱۸۹

تربیت علی علیه السلام در دامان پر مهر پیامبر صلی الله علیه و آله..... ۱۹۰

شیرخوار شهید در قیام عاشورا..... ۱۹۱

پیشگفتار

«انسان، چیزی جز همان کودک رشد یافته نیست»

کودک، امانتی است که به پدر و مادر سپرده شده است. قلب او پاک، نفیس، ساده و بی‌پیرایه است، آن چنان که پذیرای هر نقشی و روکننده به هر سو می‌باشد. از این رو، اگر به خیر میل کند و نیکبختی هر دو جهان را به کف آرد، پدر و مادرش در این پاداش سهیم‌اند و نیز همهٔ مریبان وی. و اگر همانند چهارپایان رها شود و به بدیها رو کند و به هلاکت دچار شود، ایشان نیز در این فرجام زشت با وی شریک‌اند.

خدای تعالی در آیه ۶، سورهٔ تحریم، به بندگان خویش هشدار داده است که: «ای مؤمنان! خویشتن و اهل خود را از آتش دور دارید». فرزندان ما نیز در زمرهٔ «اهل» ما هستند. و اگر پدری به فرزند خود از آتش دنیا بیمناک است، رواتر آن که بر او از آتش آخرت بیمناکتر باشد و این نیست، جز آن که شیوه‌ای پسندیده در پرورش او برگزیند.

امام سجاد علیه السلام می‌فرماید: «حقّ فرزندت بر تو این است که بدانی وجود او از توست و بد و خوب او در این دنیا به تو ارتباط دارد و بدانی که در سرپرستی او مسؤولیت داری و مسئول تربیت او هستی و او را به خداوند بزرگ راهنمایی کنی.

با فرزندت آن چنان رفتار کن که اثر نیکوی تربیت تو مایه زیبایی و جمال اجتماعی او باشد، و یا این که او را چنان تربیت کن که بتواند در شئون مختلف زندگی با عزت و آبرومندی زندگی کند و مایه زیبایی و جمال تو باشد.^۱

در باره مبانی و اصول تربیت و چگونگی پرورش کودکان و نوجوانان، مباحث گسترده و متنوعی در کتابهای تربیتی و روانشناسی مطرح شده است. اما از آن جا که اکثر پدران و مادران به دلیل گرفتاریهای زندگی و پیچیدگی مباحث روانشناسی تربیتی، علاقه‌ای به خواندن آن کتابها نشان نمی‌دهند، بر آن شدیم تا برخی از نمونه‌های تربیتی را در قالب داستان و تمثیل باز نماییم.

چنان که می‌دانیم، داستان و حکایت برای همگان جاذبه دارد. انسان در طول عمر خود، از کودکی تا پیری، تحت تأثیر این جاذبه شگرف است. داستان، چه به صورت نظم و نثر یا نمایشنامه و رمان، اثری در خواننده برجای می‌گذارد که استدلالات عقلی هرگز چنان تأثیر را ندارد.

در این کتاب، کوشیده‌ایم تا با نشان دادن اعمال نیک و بد در قالب داستان و حکایت، نمونه و رفتار مطلوب را در معرض دید پدران و مادران قرار دهیم، تا حالت نیکویی، مطابق با آن عمل نمونه در خویش پدید آورند.

جوانان و نوجوانان و مربیان آنان برای یادگیری ارزشهای اخلاقی، تربیتی و اجتماعی و الگوهای رفتاری مناسب، باید رفتارهای بهنجار و ناهنجار را مشاهده کنند. زیرا عینی ساختن موضوعات یادگیری تربیتی و اخلاقی از لوازم یادگیری مؤثر به شمار می‌رود و داستان و تمثیل چنین نقشی را به عهده دارد.

ما، نام این مجموعه را، «**الگوهای تربیت اجتماعی**» نهادیم. مقصود از «الگو» و «اسوه»، حالتی است که انسان به هنگام پیروی از غیر خود پیدا می‌کند و برحسب این که پیروی از چه کسی باشد، ممکن است اسوهای نیک یا بد برای انسان فراهم آید.

در قرآن کریم، این روش به کار گرفته شده است. گاه در آیات، مستقیماً به پیروی از کسی تصریح شده و گاه بدون تصریح، اسوه‌ها در معرض دید گذاشته شده است. داستان زندگی ایوب و یوسف و سلیمان و ابراهیم و موسی و نوح علیهم‌السلام، همه و همه از این مقوله است. و بدین ترتیب، قرآن روشن نشان دادن نمونه‌ها را، به عنوان یک روش اساسی در تربیت به کار بسته است.

روش نشان دادن الگوها در قالب داستان، روش عبرت آموزی از سرگذشت زندگی دیگران است. سعی ما، در این کتاب بر آن بوده است که با بررسی و جستجو در نمونه‌ها، پاره‌ای از اصول تعلیم و تربیت کودکان را در قالبی جذاب و دلنشین ارائه نماییم. در این تفحص، نظر

بر آن بوده است که این داستانها تا اندازه‌ای به شکل نظامدار مطرح شود و حاوی موضوعات گوناگون و عناوینی باشد که در مباحث تربیتی مورد اعتنا بوده است. مطالب این مجموعه، برخاسته از متن زندگی واقعی انسانهای گذشته و حال است. پیام تربیت و پرورش است تا پویندگان راه زندگی با بررسی و شناخت آن، راه را از چاه باز شناسند و از خود و فرزندان خویش غافل نباشند.

«**الگوهای تربیت**»، ره توشه‌ای است برای تمامی پدران و مادران و مربیان پرورشی جامعه که در راه تربیت و بازسازی رفتار و کردار نوباوگان امروز و مردان فردا، بکوشند.

در پایان، از خداوند منان می‌خواهیم که ما را از انحراف و لغزش مصون بدارد و توفیق دهد که در راه رضای او و خدمت به خلق، گامهای مفید و سازنده برداریم. به امید آن که این اثر، در راه تربیت و تهذیب کودکان و نوجوانان ما مؤثر افتد و ذخیره‌ای برای روز واپسین باشد.

محمد علی کریمی نیا

فروردین ماه ۱۳۷۵